

І.О. СІНЧУК, канд. техн. наук, доц., БЕРІДЗЕ Т.М., д-р екон. наук, доц.,  
О.Ю. МИХАЙЛЕНКО, канд. техн. наук, доц., О.О. ЯЛОВИЙ, аспірант  
Криворізький національний університет

## **ПРО ДОЦІЛЬНІСТЬ ІНТЕГРАЦІЇ МАТЕРІАЛЬНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВ ЗА СПОЖИТУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЮ В СТРУКТУРУ ПОКАЗНИКІВ ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ**

Існуюча канонічна формула для визначення рівня електроенергоефективності підприємств не дозволяє встановити рівень досяжності ефекту в аналізованому варіанті заходу. Введений в дію з 01 січня 2019р. Закон України, змінивши формат розрахунків за споживану електроенергію (ЕЕ) між споживачами та генеруючими організаціями, потенційно надав для перших з вищенаведених «дійових осіб», креативу до процесу активізації пошуків в напрямку підвищення електроенергоефективності і, в тому числі, залучення для цього власних потенційних резервів енергетичних ресурсів. Та все ж, не зважаючи на необхідність прийняття креативних підходів до втілення в практику роботи гірничовидобувних підприємств заходів щодо підвищення їх електроенергоефективності, поки-що це спрямування не набрало статусу «енергетичної культури» відповідної галузі.

При цьому, поряд з форматом тактик рішень в узагальненій стратегії вирішення проблеми підвищення енергоефективності, виникають також нові нетривіальні комунікаційні зв'язки, котрі провокують необхідність зміни існуючих канонічних понять і формують нові їх формати, які в свою чергу, корегують бачення шляхів досягнення поставленої мети, в тому числі стикуванням, або інтеграцією з перфектними варіантами. При цьому зазначимо, що нерідко нові рішення базуються на нетривіальних -неканонічних поняттях. Так, з появою нових структур СЕП з розподіленою генерацією, до когорти понять, котрі необхідно деканонізувати, відноситься варіант традиційного тлумачення самого поняття енергоефективності.

Необхідність зміни формули для оцінювання енергоефективності диктується і варіантом зміни формату споживання ЕЕ в годинах доби, що теж являє собою сегмент рішень в комплексі задач з вирішення проблеми енергоефективності. Безумовно, як в першому так і в другому варіантах, згідно з існуючим поняттям енергоефективності, ми апріорно не досягаємо ефекту в такому варіанті оцінювання, хоча, як факт - зменшення матеріальних затрат підприємства за обсяги спожитої електроенергії. Вочевидь в цьому є системоутворюючий позитив таких рішень.

Та все, ж повертаючись до вищезазначених шляхів збільшення енергоефективності, зазначимо, що варіант зміни акцентів в рівнях споживання ЕЕ в годинах доби в форматі існуючих добових тарифів може і доцільно застосовувати в будь яких варіаціях структур СЕП. Тобто саме це спрямування слід вбачати базовим і водночас стартовим моментом в розбудові енергоефективних варіантів СЕП, а точніше керованості в їх структурах розподілом рівнів споживання ЕЕ між споживачами в годинах доби.

До цього додамо, що саме гірничорудні підприємства є тими видами споживачів ЕЕ, які найбільш підходять до реалізації цього принципу, оскільки функціонують вони в безперервному циклі – 24-ри години в добу, що надає варіативності в практичній реалізації цього спрямування.

Проте і тут в тактиці реалізації є свої проблеми в організації процесу керованості оскільки тарифи на ЕЕ мінливі не тільки в годинах доби, а й самих добах. Тобто необхідно знайти оптимальні значення тарифів в годинах доби і відповідно з цим розбудовувати алгоритм керування розподілом ЕЕ.

Формат пропонуємих рівнів, а точніше шляхів наближення до кінцевого вирішення проблеми електроенергоефективності з метою досягнення реально можливих показників в більшості аналізованих публікацій, обумовлює в собі різновиди спрямувань котрі, в свою чергу, вималюються як ряд локальних варіантів – під варіантів. В значній мірі це стосувалось головних водовідливних комплексів підземних вод шахт та кар'єрів головних вентиляційних установок і деяких інших споживачів ЕЕ. Проте з ряду причин в переліку відомих досліджень не була достатньо розвинута ідея оперативної керованості режимами споживання ЕЕ як процесом з централізованим управлінням і з кінцевою метою – зменшення матеріальних затрат на цей сегмент розхідної частини бюджету підприємства.